

KIS KRÚDY-SZÓTÁR

A legfontosabb Krúdy-korabeli budapesti éttermek, kávéházak, mulatók jegyzékét tartalmazza ez az összeállítás, amelynek közzétételekor Barta András Kis Krúdy-szótárára is támaszkodtam (Krúdy Gyula művei, Pesti album, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1985.).

Abbázia kávéház · Steuer Gyula alapította 1888-ban. A főváros egyik legfényesebb kávéháza; itt volt Eötvös Károly híres törzsasztala, s ide jártak a Pesti Hírlap szerkesztői is.

Angol Királynő Szálló · A mai Deák Ferenc utca és a Vigadó tér sarkán 1790-ben épült kétemeletes Kemnitzerházat 1839-ben alakították át szállodává. Berendezése világszínvonalon állt. Barokk, rokokó és biedermeier szobáiban fejedelmek is megfordultak. Itt jelent meg először bútoraival a – később híressé vált angol – Thonet cég. E szállodában lakott 15 évig Deák Ferenc. A szállodát 1916-ban bezárták, az épületet 1940-ben lebontották.

Arabs Szürke · Üllői úti vendéglő, fénykorát a 19. század második felében élte. Földbe süllyedt épülete 1933-ban még állt. 1900-ban Cholnoky Viktor itt alapította meg a Titánok asztaltársaságát.

Arany Sas · Fogadó a mai Kossuth Lajos és Semmelweis utca sarkán. Az egyemeletes, hosszú, sárga épület földszintjén volt az étkező, a szobák az emeleti körfolyosóról nyíltak. Népszerűségét a Pestre látogató vidéki nemesurak alapozták meg. Számos híresség tartozott vendégei közé, egy ideig itt lakott Szemere Miklós is. Több más asztaltársaság mellett itt alakult meg Királyi Pál, Kaas Ivor, Ráth Károly és Gerlóczy Károly vezetésével a Sas

Kör, melynek tagjai nagy szerepet játszottak a főváros politikai életében. Az épületet 1893-ban bontották le. Az Országos Kaszinó épült a helyére.

Balaton kávéház · 1894-ben nyitotta meg Tihanyi József a Rákóczi út 17. alatt, a Schramek vendéglő helyén. A keleti pompába öltöztetett kávéházat a 20. század első évtizedében újságírók, politikusok népesítették be.

Baltához címzett vendégfogadó · A várbeli Balta-közben volt, nevét Hackl (Balta) vendéglősről kapta. Főként a várbeli német polgárok látogatták híres borkimérése miatt. Az 1920-as években itt volt a Muskátli asztaltársaság, amelynek tisztviselők, írók és papok voltak a tagjai.

Braun étterem · Az 1913-ban megnyílt Ritz Szálló (Duna Palota) helyén állt, ott, ahol ma a Hotel Fórum.

Buda Városához · Vendéglő a jelenlegi Százéves Étterem épületében, a Pesti Barnabás utca 2. alatt. Előtte terült el a régi Városház tér. Az idők folyamán viselte még a Fehér Hajó és a Kriszt nevet.

Csalányi-féle vendéglő · A Ferenciek Bazára nevet viselő átjáróházban nyílt meg 1877-ben. Kedvelt villásreggeliző hely, müncheni söre is sok vendéget vonzott. Helyén ma a Kárpátia Étterem található, a Károlyi Mihály utcában.

Csiga vendéglő · A régi belvárosban állt a Sebestyén téren, a mai Irányi és a Veres Pálné u. sarkán. Megfordult itt Petőfi, Jókai és Vörösmarty is.

Drexler vendéglője · Az Andrássy út 25. alatt működött, a Balettintézet helyén. 1885-ben alapította Drechsler Béla vendéglős. A századforduló után Úpor kávéház lett.

Elked Antal kocsmája · A Kecskeméti utca 14. alatt volt.

Erdélyi Borozó · A mai Révay utca és a Dalszínház utca sarkán állt. 1896-ban alapította Speigel Ignác. Írók, színészek és nyomdászok törzshelye volt.

Fácán · Mulatóhely a Zugligetben. Hild József tervezte épülete ma is áll a Béla király út 61. alatt. Még a 20. század elején is divatos mulatóhely volt.

Fehér Farkas · Fogadó a régi Tabánban, a Döbrentei tér fölött.

Ferenczi kávéház · A mai Semmelweis utca és a Gerlóczy utca sarkán állt. Költők, katonák és prostituáltak találkahelye. 1900-tól Casino Kávéház néven működött.

Fiume kávéház · 1883-ban alapította Steuer Gyula a mai Múzeum körút és a Ferenczy István utca sarkán. Abban az időben Pest legmodernebb kávéháza volt. Írók, színészek és politikusok törzshelye.

Gyolcs-féle vendéglő · A mai Múzeum körút 27. alatt volt.

Hatvani-féle vendéglő · A mai Dohány utcában nyitotta meg egy Hatvani nevű színész. A vendéglő népszerűségét Újházi Ede és asztaltársasága alapozta meg.

Három Holló étterem · Az Andrássy úti étterem Ady Endre, Krúdy Gyula, Révész Béla, Zuboly (Bányai Elemér) és Reinitz Béla törzshelye volt.

Hungária Szálloda · 1871-ben nyílt meg a mai Türr István utca 1. alatt. Pest legmodernebb, világvárosi színvonalú szállodája. Elegáns étterme és díszudvara a kor egyik nevezetessége volt.

Ivkof kocsamája · A József utcában volt a kiskocsmá. A Pestre felköltözött fiatal Krúdy Gyula is törzsvendég volt itt.

Kéhli vendéglő · Mókus utca 22. alatti vendéglő 1930 és 1933 között Krúdy törzshelye volt. A vendéglő nagytermében festmény, a vendéglő előtt szobor állít emléket az írónak.

Kék Macska · Zenés mulatóhely a Király utca 17. táján. A magyarországi varieté ősenek tekinthető.

Kis Pipa · A Szervita tér 3. alatti bolthajtásos étterem, amely 1859-ben nyílt meg. Ifjú Ábrányi Kornél és Mikszáth kedvelt helye volt, de sokszor megfordult itt Ady is.

Klivényi vendéglője · A Vámház körút 1–3. alatti vendéglő.

Korona (Magyar Korona) kávéház · A mai Váci utca és a Régiposta utca sarkán nyílt meg 1783-ban. Írók és művé-

szek kedvelt találkozóhelye, egyik asztaltársaságát Mikszáth Kálmán alapította. Patinás épületét 1912-ben bontották le.

Lippert-féle vendéglő · Az Erzsébet körút 13. alatt volt.

London Szálloda · A mai Nyugati téren állt, 1859-ben épült. A város másik végéből is idejártak hagymás rostélyosért, cigánypecsenyéért és a kitűnő sörért. 1936 táján bontották le.

Metropol Szálló · 1895-ben épült fel a Rákóczi út 58. alatt. Híres konyhája volt, éttermében a 20. század elején Banda Marci muzsikált.

Mikádó kert · Vendéglő a Vas utca 11. alatt. Színészek törzshelye. Nevét az 1886-ban színre került sikeres operetről kapta.

Nemzeti Kaszinó · Széchenyi István alapította 1827-ben. A 19. század derekán költözött végleges helyiségeibe, a Kossuth Lajos utca és a Szép utca sarkán állt Cziráky palotába. Az arisztokrácia zárt klubja. Épülete 1945-ben dőlt romba.

New York Kávéház · 1884-ben nyílt meg a New York palota földszintjén. Díszesen kialakított, fényűzően berendezett kávéház, Lotz freskókkal, csavart márványoszlopokkal, szobrokkal. Irodalomtörténeti jelentőségű kávéház, a művészvilág kedvelt törzshelye volt.

Orient · 1871-ben épült háromemeletes szálloda a Rákóczi út és az Akácfa utca sarkán. Vendéglőjének nevezetessége a Pósa asztaltársaság, amelynek tagjai között írók, festők, cigányzenészek, színészek és újságírók voltak.

Oroszlán (Két Oroszlán) Fogadó · A Kálvin tér és a Ráday utca sarkán állt patinás szálloda.

Országos Kaszinó · 1883-ban alakult meg a Hungária Szállóban. Végleges helyiségeit 1896-ban nyitották meg a Semmelweis utca 1–3. alatt. Tagjai elsősorban dzsentrik, politikusok és állami tisztviselők voltak.

Ősbudavára · A milleniumra felépült Városligeti mulatókomplexumnak Friedmann Adolf volt az üzletvezetője. Az Ősbudavára közép- és törökkori mintára épült korhű házak együttese volt, mindegyikben egy-egy szórakozóhellyel, mulatóval. A régi Budavár hangulatát akarták feléleveníteni ősmagyar szellemben a millenáris ünnepségekre. Volt benne lacikonyha, borozó, kávéház, pezsgős pavilon, vendéglő, varieté és kabarészínház. Rendkívül népszerű volt a fővárosiak körében. Helyén ma a Vidámpark áll.

Pannónia Szálló · Az 1870-es években épült a leégett Griff Szálló helyén. Épülete ma is áll a Rákóczi út 5. alatt. A magyar közélet számos kitűnősége tartott itt fenn lakást, e szállóban lakott Szemere Miklós is. Vendéglője, kávéháza és télkertje szívesen látogatott hely volt.

Prindl Nándor · Vendéglős, volt üzlete a Damjanich utcában és az Oktogonon.

Radocza kaszinó · Az Andrássy út 39. alatti Terézvárosi Kaszinó, amelynek egyik vezetője volt Radocza János ügyvéd, udvari tanácsos.

Redout · A régi pesti Vigadó. 1829-től 1832-ig épült, Pollack Mihály első kiemelkedő pesti alkotása volt. Ünnepek, bálók, hangversenyek céljára szolgált.

Redout Kávéház · A Vigadó előtti Duna-parton volt, nyári helyisége a népszerű Hangli kioszk. Városatyák, közéleti méltóságok és az arisztokrácia találkozóhelye.

Schön kávéház · A Nagymező utca és a mai Bajcsy-Zsilinszky út sarkán állt. Nevezetessége egy női jazz-band zenekar volt. 1909-ben a kávéház átalakult, tulajdonosa cigányzenekart szerződtetett, s az üzletnek az Új Idők nevet adta.

Schreiber kávéház · Dob utca 65. alatt, Schreiber Henrik tulajdonában.

Somossy Orfeum · 1894-ben nyílt meg a Fővárosi Operettszínház épületében. A belső kiképzés, a berendezés és a műsor egyaránt világszínvonalú volt. Tulajdonosa, So-

mossy Károly külföldi művészek szerződtetésével igyekezett a műsort még vonzóbbá tenni. Az orfeum Téli kertjében Munczy Lajos és Vörös Elek muzsikált.

Sverteczky vendéglője · A Práter utca 26. alatt volt. Korábban a Fehér Szegfűhöz nevet viselte. Nem messze, a 11-es számú házban bérelt szobát a fiatal Krúdy.

Szeiffert kávéház · A Margit körút 5. alatti kávéház tulajdonosa Szeiffert Antal volt.

Szép Juhászné vendéglő · A mai Budakeszi út 95. alatti vendéglő már az 1770-es években állt. A 20. század elején a kirándulók kedvelt pihenőhelye, a helyiségekben minden vasárnap zene és tánc volt.

Török Császár kávéház · Körülbelül a mai Váci utca 36. helyén, az egykori Rózsa téren 1839-ben nyílt meg, évtizedekig fiatal művészek találkozóhelye volt.

Tyúkketrec kocsmá · A mai Bajza utca és a Délibáb utca sarkán állt.

Vadászkürt Szálló · A mai Türr István utca 5. alatt. Az 1810-es évek végén nyílt meg. Fénykorát a kiegyezés után, Kammer Ernő vezetése alatt élte. Pest egyik legdrágább helye volt, nagyszerű konyhával, Radics Béla cigánymuzsikájával. Az épületet súlyos háborús sérülései miatt 1945 után lebontották.

Vörös Macska mulató · Híres szórakozóhely a Király utca 47. táján.

Wagner söröző · Az Andrássy úton nyílt meg 1904-ben Wagner Vilmos vezetése alatt.

Weisz Antal sörháza · A mai Király utca 40. alatt.

Winkler vendéglő · A Margit körút 2. alatt, Winkler István tulajdonában.